

ADVIES

INNOVATIEF VAREN

Advies van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.mobiliteitsraad.be – T +32 2 209 01 11 – E info@mobiliteitsraad.be

Adviesvraag	Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over het innovatief varen
Adviesvrager	Annick De Ridder - Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport
Ontvangst adviesvraag	23 juni 2025
Goedkeuring raad	11 juli 2025
Contactpersoon	Ann Wuyts awuyts@serv.be

Mevrouw Annick DE RIDDER

Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport

Koolstraat 35 – verdieping 2, 5 en 6

B-1000 Brussel

Voorontwerp van besluit over het innovatief varen

Mevrouw de minister

Op 23 juni 2025 vroeg u de Mobiliteitsraad om advies over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over het innovatief varen. Met dit besluit wil de Vlaamse Regering een permanent kader voor innovatief varen creëren. De MORA vindt het positief dat dit kader er komt. Het zal rechtszekerheid bieden aan bedrijven en kan zo helpen om innovatieve projecten ook winstgevend te maken. In dit advies formuleert de raad nog enkele aanbevelingen.

De raad stelt vast dat naast autonoom en geautomatiseerd varen ook het vervoer via alternatieve aandrijfsystemen onder “**innovatief varen**” valt. De raad vindt dat geautomatiseerd varen en alternatieve aandrijfsystemen een aparte inhoudelijke focus hebben. Daarom stelt hij voor om aparte besluiten op te stellen, maar voor bedrijven wel maar één aanvraagprocedure te voorzien. De motivatie van de Vlaamse Regering dat dezelfde Commissie van Deskundigen over de goedkeuring moet oordelen, is voor MORA geen reden om het in één besluit op te nemen.

Op dit ogenblik ervaart de raad vooral de nood aan een regelgevend kader voor **semi-autonoom** varen, aangezien de markt hiervoor rijp is. Voor volledig autonome vaartuigen zonder menselijke begeleiding ziet de raad pas mogelijkheden op langere termijn. De raad stelt voor om de technologische evolutie op te volgen en ten gepasten tijde de noodzakelijke regelgeving te voorzien. De huidige wetgeving mag de ontwikkeling naar volledig autonome systemen niet in de weg staan en moet gezien worden als een opstap naar deze systemen.

Dit besluit is beperkt tot de openbare wateren in het Vlaams Gewest. Aangezien vele stromen via de binnenvaart **land- en gewestgrensoverschrijdend** zijn, vraagt de raad om de nodige stappen te zetten om grensoverschrijdend vervoer op (semi)autonome manier mogelijk te maken. Concreet vraagt de MORA om over het thema prioritair intergewestelijk ministerieel overleg te plegeren en bilaterale afspraken met de buurlanden te maken. Daarnaast vraagt de raad om het dossier op de Europese beleidsagenda te plaatsen.

De **Commissie van Deskundigen** krijgt belangrijke taken en verantwoordelijkheden toegewezen bij het toekennen van ontheffingen. Over deze commissie is, buiten het oprichtingsbesluit, weinig informatie beschikbaar. De raad vraagt aan de Vlaamse Regering:

- de samenstelling van de commissie kenbaar te maken;
- te verzekeren dat de commissie voldoende onafhankelijk kan werken;
- ervoor te zorgen dat de leden van de commissie beschikken over de noodzakelijke competenties om een technisch onderbouwd besluit te nemen over de beoordelingscriteria.

De raad vraagt om ook een **risicoanalyse** op te leggen bij de aanvraag tot ontheffing. Deze moet minstens de evaluatie van de veiligheid, de geschiktheid van het netwerk, het soort goederen en het type schip omvatten. Daarnaast vindt de MORA dat de Vlaamse regering concrete termijnen moet vastleggen waarbinnen de Commissie van Deskundigen de ontheffingen moet toekennen (doorlooptijd).

Veiligheid is voor de raad een belangrijk aandachtspunt. De MORA is tevreden dat dit aspect ruim aan bod komt in het ontwerp van besluit. De raad benadrukt dat er nooit toegevingen mogen gedaan worden op veiligheid, maar er moet wel voldoende ruimte gelaten worden om innovatie en experimenteren mogelijk te maken.

De raad vindt het positief dat alle waterwegbeheerders, ook de havenautoriteiten, kunnen beslissen over het al dan niet toestaan van geautomatiseerde schepen op hun wateren. De raad vraagt wel om in het besluit het **beslissingsrecht van de waterwegbeheerders en de havenautoriteiten gelijkwaardig** te erkennen en het juridisch te verankeren. Artikel 8 van het ontwerp BVR hanteert de termen 'waterweg' en 'waterwegbeheerder' wat volgens de definities uit het Scheepvaartdecreet de havenbedrijven zou uitsluiten van het beslissingsrecht. De raad vraagt om dit te corrigeren.

De raad vraagt aan de Vlaamse Regering in overleg met de geëigende overlegfora, na te gaan welke **opleidingen en trainingen** bijkomend nodig zijn en welke bestaande opleidingen aanpassingen vereisen om in te spelen op deze nieuwe technologieën. De bemanning op geautomatiseerde schepen en het technisch personeel aan wal, zal een andere opleiding moeten genieten dan een klassieke binnenvaartopleiding.

De binnenvaartsector kampt al geruime tijd met een tekort aan voldoende en voldoende gekwalificeerd personeel. De raad ziet de automatisering van een aantal taken als een deel van de oplossing om het tekort aan personeel mee in

te vullen. Toch zullen bijkomende maatregelen nodig zijn. De raad roept de Vlaamse Regering op om hier een **integraal beleid** over te ontwikkelen.

De Vlaamse Regering heeft een vergaande bevoegdheid om beslissingen te nemen over bemanningsvoorschriften, opleiding en kwalificatie. De raad vraagt om binnen deze bevoegdheden de nodige **regelgevende aanpassingen** uit te voeren voor een vlotte evolutie naar innovatieve vaarsystemen. Overleg met de geëigende fora voor sociaal overleg is hierbij een vereiste.

In de nota aan de Vlaamse Regering is opgenomen dat deze regelgeving omwille van diens vernieuwende aard en het vermoedelijke voortschrijdend inzicht binnen deze materie, de nodige evaluatie zal moeten ondergaan. Om de nodige ex post evaluatie mogelijk te maken, adviseert de MORA om een procedure te voorzien om de projecten op te volgen en te **evalueren**, de evolutie van de technologie op te volgen en een instantie waarin alle betrokken stakeholders vertegenwoordigd zijn, aan te duiden die moet aangeven wanneer een wijziging aan dit besluit zich opdringt.

Hoogachtend

Tim Buyse
algemeen secretaris

Sas van Rouveroi
voorzitter